

**Protokół z XV posiedzenia Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury
PAN w dniu 9 maja 2024 roku**

Piętnaste posiedzenie Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury odbyło się w dniu 9 maja 2024 roku o godzinie 11.00 w Warszawie w Pałacu Kultury i Nauki (Pl. Defilad 1, sala 2604). Protokolantem posiedzenia była prof. dr hab. Anna Wójcik.

I. Część referatowa

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Referat „Nauka do naprawy - podsumowanie przedsięwzięcia Polskiej Akademii Nauki i Forum Akademickiego” - prof. dr hab. Monika Kaczmarek (Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie)
3. Dyskusja.

II. Część ogólna

1. Przyjęcie porządku dziennego.
2. Powołanie Komisji Skrutacyjnej.
3. Przyjęcie protokołu z XIV posiedzenia.
4. Przyznanie Nagrody KNZiA PAN za 2023 rok (referuje: prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś).
5. Sprawozdanie z kadencji 2020-2024 (referuje: prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski).
6. Wolne głosy i wnioski.
7. Zamknięcie obrad.

Ad. I.

Przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski, otwierając posiedzenie, zarządził sprawdzenie obecności. Na posiedzeniu było obecnych 22. członków Komitetu oraz prof. dr hab. Monika Kaczmarek.

Następnie Przewodniczący przedstawił program XV posiedzenia Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN (kadencja 2020-2024). Zebrani uczcili minutą ciszy pamięć pracowników naukowych, zmarłych w ostatnich miesiącach: prof. dr hab. Aleksandrę Ziółecką oraz prof. dr. hab. Józefa Karasia.

Następnie Przewodniczący pogratulował tytuł profesora nauk rolniczych Pani profesor dr hab. Agnieszce Tórz, członkini naszego Komitetu oraz Panu Profesorowi dr hab. Jerzemu Wilde uzyskania Nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Kolejnym punktem posiedzenia był wykład na temat „Nauka do naprawy - podsumowanie przedsięwzięcia Polskiej Akademii Nauki i Forum Akademickiego”, który wygłosiła prof. dr hab. Monika Kaczmarek z Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie.

Profesor Kaczmarek, w na początku swojego wystąpieniu przedstawiła genezę akcji „Nauka do naprawy”, która była wspólnym przedsięwzięciem Polskiej Akademii Nauk i „Forum Akademickiego”. Powiedziała, że akcja „Nauka do naprawy” miała na celu zasygnalizowanie najważniejszych – zdaniem środowiska naukowego – problemów i zagadnień wymagających zmian w obecnie funkcjonującym systemie. Akcja rozpoczęła się w połowie grudnia 2023 roku i trwała przez miesiąc. Za pomocą formularza online nadesłano blisko 750 propozycji, zarówno drobnych sugestii techniczno-prawnych, jak i większych modyfikacji. Respondenci zgłaszali zarówno zmiany o charakterze „punktowym”, jak i obejmujące szerszy zakres. Najwięcej sugestii dotyczyło finansowania nauki i ewaluacji. Zaproszeni eksperci dokonali analizy nadesłanych kwestionariuszy i spośród wszystkich zgłoszeń wybrali te, które

uznali za kluczowe, proponując na ich podstawie katalog zmian koniecznych do wprowadzenia w systemie nauki. Efekty pracy tego zespołu zostały opublikowane w Raporcie „Nauka do naprawy”. Raport jest dostępny na stronach: <https://pan.pl/wp-content/uploads/2024/03/Raport-Nauka-do-Poprawy.pdf> lub https://forumakademickie.pl/wp-content/uploads/2024/03/Raport_NdN.pdf.

Następnie Profesor Kaczmarek przedstawiła najważniejsze rekomendacje środowiska naukowego, jakie znalazły się w opublikowanym raporcie. W obszarze dotyczącym finansowania nauki, wskazano konieczność powiązania pensji profesora z przeciętnym wynagrodzeniem w sektorze gospodarki; wzmocnienie system grantowego; potrzebę finansowania projektów, które otrzymały tzw. *seal of excellence*. Ponadto wskazano na potrzebę tworzenia centrów doskonałości i ich finansowania oraz finansowania i utrzymywania krytycznej infrastruktury naukowej.

Jeżeli chodzi o rekomendacje dotyczące ewaluacji, Profesor Kaczmarek wskazała na potrzebę przywrócenia ewaluacji konkretnych jednostek, deklarujących określoną dyscyplinę; połączenie ewaluacji ilościowej z ewaluacją jakościową dostosowaną do specyfiki dyscypliny w sposób efektywny kosztowo oraz włączyć do oceny faktyczne kryteria punktujące badania transdyscyplinarne i inter/transdyscyplinarne. W prezentowanym raporcie postulowane jest także wprowadzenie nowego kryterium ewaluacji jednostek, związane z doskonałością naukową (ocena ekspercka 10 wybitnych osiągnięć). Kolejnym ważnym postulatem było zracjonalizowanie listy czasopism punktowanych i jej aktualizacja co 2 lata.

W zakresie szkolnictwa wyższego rekomendacje dotyczyły powiązania wysokich współczynników kosztochłonności z niskim SSR (ang. *student-staff ratio*); wprowadzenia mniejszego obciążenia dydaktycznego uczelni badawczych oraz zaniechanie nieuczciwej konkurencji wobec uczelni niepublicznych. Ponadto wskazywano na potrzebę podjęcia działań mających na celu poprawę jakości kształcenia i zróżnicowania struktury zatrudnienia (pracownik dydaktyczny i badawczy) w oparciu o misję jednostki (badawcza, dydaktyczna, zawodowa).

Wiele uwag dotyczyło doktorantów i wczesnego etapu kariery. Eksperci rekomendowali w tym zakresie wprowadzenie wyższych uposażeń dla asystentów; określenie statusu i praw pracowniczych dla doktorantów oraz poprawienia ich sytuacji finansowej. Wskazano również na konieczność zmian w systemie funkcjonowania Szkół Doktorskich, a także potrzebę wydłużenia okresu realizacji IPB oraz umożliwić przesunięcia terminu obrony prac doktorskich. Ponadto należy zniwelować bariery, jakie stwarzane są doktorantom i młodym badaczom z zagranicy oraz wydłużyć status młodego naukowca.

Rekomendacje przygotowane przez ekspertów dotyczyły również modelu dalszej kariery naukowej. Wśród postulatów wskazywano na konieczność uproszczenia procedury habilitacyjnej od strony formalno-administracyjnej; umożliwienia wybitnym młodym, ale doświadczonym naukowcom ze stopniem doktora promowanie doktorantów oraz wprowadzić realną ewaluację naukowców i otwarte rekrutacje. Ponadto zwrócono uwagę aby nie narzucać tego samego sztywnego wzoru kariery dla wszystkich oraz zająć się problemem istniejących mechanizmów wymuszonej mobilności.

Ostatnie przedstawione przez Profesor Kaczmarek rekomendacje dotyczyły etyki i dobrych praktyk w instytucjach naukowych. Postulowano wprowadzenie szybkiej ścieżkę odbierania stopni/tytułu w przypadku udowodnionego plagiatu; wprowadzenie transparentnych zasad deklarowania i unikania konfliktu interesów, a także sankcje za naruszenia; umocowanie prawne i finansowe Komisji ds. Etyki w Nauce; uniemożliwienie składania pozwów w trybie cywilnym za negatywne recenzje naukowe, a także stworzenie centralnej procedury/komisje w zakresie etycznym, dyscyplinarnym i dotyczącym dyskryminacji.

Na zakończenie swojej wypowiedzi Pani Profesor Kaczmarek przytoczyła słowa prof. Dariusza Jemielniaka i prof. Piotra Kieracińskiego ze Wstępu do Raportu: „Raport z akcji – gotowy zbiór rozwiązań, których wdrożenie powinno przyczynić się do stopniowej poprawy tej dziedziny życia społecznego, która ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego kraju [...]. Dla zachowania pełnej transparentności dołączamy zanonimizowane dane źródłowe ze wszystkimi zgłoszeniami. Wyrażając, jak sądzymy, nadzieje dużej części środowiska, liczymy, że dokument przyczyni się do nowego, jakościowego otwarcia w polskiej nauce.”

Przewodniczący KNZiA PAN Profesor Tomasz Szwaczkowski, dziękując Prelegentce za interesujący referat, zapytał czy w kontekście tak wielu zgłaszanych uwag dotyczących modelu nauki i szkolnictwa wyższego, można oczekiwać nowej ustawy?

Profesor Kaczmarek podziękowała za te pytanie i odpowiedziała, że obecnie raczej nie powstanie nowa ustawa, ale będą prace nad jej poprawą, i ma nadzieję, że przedstawione rekomendacje pomogą udoskonalić ten akt prawny.

Prof. Sylwester Świątkiewicz podziękował za bardzo interesującą prezentację, poruszającą praktycznie aspekty polityki naukowej, i co ważne proponującą rozwiązania wielu istniejących w tym zakresie problemów. Odnosząc się do pytania Prof. Szwaczkowskiego, wyraził przekonanie, że jego zdaniem nie będzie w najbliższym czasie nowej Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce, a raczej obecna ustawa będzie nowelizowana, w zakresie poszczególnych jej aspektów, zarówno z udziałem MNiSzW, jak i takich gremiów jak Rada Doskonałości Naukowej oraz Komisja Ewaluacji Nauki.

Profesor Emilia Bagnicka zapytała, na jakim etapie są zmiany w NCN jeżeli chodzi o rozdzielenia panelu NZ9. Wskazała również, że lekarze weterynarii postulowali także oddzielenie się w panelu od lekarzy medycyny. W ubiegłym roku w czerwcu odbyło się spotkanie z przedstawicielami NCN, w którym uczestniczyła także prof. Kaczmarek. Przedstawiciele NCN sygnalizowali możliwość reorganizacji tej instytucji finansującej badania naukowe w Polsce. Pani profesor odpowiedziała, że działania są już rozpoczęte, ale jeszcze nie jest znany efekt końcowy. Może to potrwać rok, albo dłużej.

W dyskusji zabrał również głos prof. dr hab. Stanisław Kondracki, który podniósł dwie kwestie. Po pierwsze za niewłaściwe uważa powiązanie dotacji na badania aplikacyjne (głównie NCBiR) z przedsiębiorstwami współpracującymi z ośrodkami badawczymi. W ten sposób finansuje się nie badania ale raczej dotuje się przedsiębiorstwa, co w niedalekiej przeszłości stwarzało możliwości nadużyć. Profesor Kondracki uważa, że finansować należy badania, a wdrożenia powinny być finansowane przez przedsiębiorstwa zainteresowane wykorzystaniem wyników badań w praktyce.

W opinii Profesora Kondrackiego niewłaściwym jest powiązanie rozliczenia pensum dydaktycznego nauczycieli akademickich z obciążeniem dydaktycznym liczoną w godzinach realizowanych wykładów, ćwiczeń i innych form tak zwanych zajęć kontaktowych. Taki sposób rozliczania obciążeń dydaktycznych jest oczywiście bardzo łatwy i wymierny – chyba dlatego jest on ciągle stosowany. System ten sprowadza się do obciążenia planu studiów wykładami, które wcale nie są konieczne do osiągnięcia efektów uczenia się w kategorii wiedza. Takie efekty student może osiągnąć samodzielnie jeżeli otrzyma: przejrzysty konspekt z wykazem treści które powinien przyswoić, dobre podręczniki i materiały elektroniczne oraz możliwość konsultacji z kompetentnymi nauczycielami. Także sposób realizacji ćwiczeń powinien zostać zmieniony w kierunku ćwiczenia umiejętności rozwiązywania konkretnych problemów aktualnych i rzeczywiście występujących w praktyce. Ćwiczenia mające na celu potwierdzenie lub udowodnienie treści kształcenia

z kategorii „wiedza” (a takie ćwiczenia są nadal często prowadzone) nie służą ćwiczeniu żadnych umiejętności.

Prof. T. Szwaczkowski, nawiązując do sytuacji w kształceniu studentów, zwrócił uwagę na wcześniejsze zaszłości, przede wszystkim niskie wymagania maturalne. Skutkuje to obniżeniem poziomu kształcenia w uczelniach wyższych, szczególnie na kierunkach deficytowych. Postawił pytanie dotyczące potrzeby reformy całej edukacji.

Na zakończenie tej części obrad Profesor Tomasz Szwaczkowski podziękował Prelegentce za bardzo interesujący referat.

Ad. II.

W kolejnym punkcie porządku dziennego powołano komisję skrutacyjną (dr Dorota Krencik i prof. dr hab. Jan Niemiec) oraz przyjęto protokół z XIV posiedzenia plenarnego.

W kolejnym punkcie porządku dziennego prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś przedstawiła wniosek Komisji Nagrody KNZiA o nagrodzenie osiągnięcia naukowego „Wykorzystanie wysuszonej fermentowanej śruty rzepakowej w żywieniu zwierząt gospodarskich jako komponentu diety o działaniu fitobiotycznym wpływającym korzystnie na zdrowie zwierząt i efektywność produkcji”, autorstwa zespołu z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie: prof. dr hab. Anna Czech, prof. dr hab. Bożena Nowakowicz-Dębek, dr hab. Łukasz Wlazło, prof. UP. Ze względu na brak quorum, podjęto decyzję o głosowaniu zdalnym, z wykorzystaniem systemu elektronicznego PAN w dniu 14 maja 2024 r.

Następnie Przewodniczący Profesor Tomasz Szwaczkowski przedstawił sprawozdanie z działalności Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk w kadencji 2020-2024.

Na wstępie swojej wypowiedzi profesor Szwaczkowski powiedział, że „dobiegająca końca kadencja Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN skłania do podsumowań. Mimo, że bieżące informacje publikowane były zarówno na stronach internetowych Komitetu jak i w Biuletynie Informacyjnym, to jednak warto dokonać podsumowania, które jest jednocześnie dokumentacją wielkiej pracy tak wielu osób”.

W skład Komitetu tej kadencji wchodziło 45 członków z głosem stanowiącym i czworo członków honorowych (w tym: honorowa przewodnicząca). Członkowie z głosem stanowiącym pochodzili z 15 jednostek naukowych oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt oraz Cargill Polska. W ramach KNZiA funkcjonowało sześć stałych komisji: Komisja Akwakultury (przewodniczący: prof. dr hab. Wojciech Dobicki), Komisja Dobrostanu Zwierząt i Jakości Produktów (przewodnicząca: prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk), Komisja Genetyki i Hodowli (przewodnicząca: prof. dr hab. Emilia Bagnicka), Komisja Fizjologii i Żywienia (przewodniczący: prof. dr hab. Jacek Skomial, od 2021 roku: prof. dr hab. czł. koresp. PAN Małgorzata Szumacher), Komisja ds. Nagrody KNZiA (przewodniczący: prof. dr hab. dr h. c. mult. czł. koresp. PAN. Jan Jankowski), Komisja Promocji Zootechniki i Rybactwa (przewodnicząca: prof. SGGW dr hab. Monika Michalczuk) a także dwa Zespoły doraźne: Zespół ds. przygotowania raportu o stanie dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo w kontekście globalnych wyzwań (przewodnicząca: prof. dr hab. Krystyna Kozić) oraz Zespół ds. przygotowania raportu edukacji zootechnicznej i rybackiej (przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Kondracki).

W kadencji odbyło się 15 posiedzeń plenarnych, w tym 9 on-line, średnia frekwencja wyniosła 68,5% przy czym wyższa była w przypadku posiedzeń zdalnych

(80,9%) aniżeli w stacjonarnych (49,9%). Zróżnicowana była również frekwencja członków, od 6.7% do 100%.

Podczas posiedzeń plenarnych odbyły się trzy debaty i wygłoszonych zostało łącznie 9 referatów.

Referaty:

1. Aspekty prawnych i etycznych doświadczeń na zwierzętach” - prof. dr hab. Tomasz Pietrzykowski (Uniwersytet Śląski w Katowicach);
2. Aktualne zagrożenia produkcji zwierzęcej w Polsce - prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu);
3. Potencjalne skutki Europejskiego Zielonego Ładu dla polskiego rolnictwa, w tym produkcji zwierzęcej - prof. UPP dr hab. Arkadiusz Sadowski (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu);
4. Zwierzęta w kulturze i sztuce – dr Krzysztof Duda (Instytut Zootechniki – PIB w Krakowie);
5. Geneza powstania KNZiA - prof. dr hab. Eugeniusz Herbut (Instytut Zootechniki – PIB w Krakowie);
6. Inteligentne technologie w zootechnice - prof. dr hab. Joanna Makulska (Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie);
7. Marikultura bałtycka – mrzonka czy realna perspektywa - prof. dr hab. Jacek Sadowski (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie);
8. Jakość wody w Polsce, a dobrostan ryb - dr hab. Monika Kowalska-Górska (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu);
9. Nauka do naprawy - podsumowanie przedsięwzięcia Polskiej Akademii Nauki i Forum Akademickiego - prof. dr hab. Monika Kaczmarek (Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań nad Żywnością PAN w Olsztynie.)

Podczas trzech posiedzeń odbywały się debaty:

1. „Edukacja w czasie pandemii” (2020). Uczestnikami panelu dyskusyjnego byli: prof. dr hab. Piotr Ślósarz – Prorektor ds. studiów UP w Poznaniu; prof. ZUT dr hab. Arkadiusz Terman – Prorektor ds. studenckich ZUT, w Szczecinie, prof. dr hab. Justyna Więcek – Dziekan Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt SGGW w Warszawie, prof. UWM dr hab. Paweł Wysocki – Prorektor ds. kształcenia UWM w Olsztynie. Moderatorem dyskusji był prof. dr hab. Stanisław Kondracki.
2. „Towarzystwa Naukowe –wczoraj, dziś i jutro” (2021). Uczestnikami panelu dyskusyjnego byli: dr Wojciech Andrzejewski – członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Rybackiego, prof. dr hab. Monika Bugno-Poniewierska – Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Genetycznego, prof. dr hab. Krzysztof Kozłowski – Prezes Polskiego Oddziału Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej, prof. UPP dr hab. Paweł Sienkiewicz – Prezes Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, prof. dr hab. Anna Wójcik – Prezes Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego. Moderatorem dyskusji była prof. dr hab. Wanda Olech.
3. „Czego praktyka oczekuje od nauki?” (2023). Uczestnikami panelu dyskusyjnego byli: Stefan Chrzanowski (CEDROB S.A.), Agnieszka Grzešk (Związek Hodowców Zwierząt i Producentów Sektora Rolno Spożywczego VERUS – Stowarzyszenie), Anna Hammermeister (Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewniej „POLSUS”), Ryszard Kujawiak (Sano - Nowoczesne Żywnienia Zwierząt Sp. z o.o.), Dariusz Piątek (Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka), Ziemowit Pirtań (Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych), Dariusz Pomykała (Centrum Doradztwa Rolniczego) oraz Mariusz Szymkowiak (Grupa Animpol Sp. z o.o. Sp. Kom.).

Moderatorami dyskusji byli: prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś i prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz.

Ponadto, podczas posiedzeń plenarnych wygłoszono pięć referatów prezentujących nagrodzone i wyróżnione przez KNZiA PAN osiągnięcia naukowe i podręcznik akademicki:

1. Osiągnięcie badawcze pt. „Opracowanie technologii produkcji i wykorzystania w żywieniu zwierząt materiałów paszowych z owadów”. Nagroda KNZiA PAN za 2021 rok dla zespołu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu: prof. dr hab. Damian Józefiak prof. UPP dr hab. Jan Mazurkiewicz dr inż. Agata Józefiak dr inż. Mateusz Rawski dr inż. Bartosz Kierończyk mgr Zuzanna Mikołajczak mgr inż. Natalia Homska.
2. Osiągnięcie badawcze pt. „Technologie pozwalające na istotne obniżenie emisji gazów cieplarnianych, azotu i fosforu do środowiska naturalnego bez negatywnego wpływu na wyniki produkcyjne drobiu”. Wyróżnienie KNZiA PAN za 2021 rok dla zespołu w składzie: dr inż. Anna Arczewska -Włosek (IZ-PIB w Krakowie), prof. dr hab. Adam Cieślak (UP w Poznaniu), dr hab. Aleksandra Drażbo (UWM w Olsztynie), dr Karolina Ferenc prof. dr hab. Damian Józefiak (UP w Poznaniu), dr hab. Artur Józwick (IGiBZ PAN w Jastrzębcu), prof. dr hab. Jerzy Juśkiewicz (IRZiBZ PAN w Olsztynie), dr hab. Małgorzata Kasprowicz - Potocka (UP w Poznaniu) dr inż. Bartosz Kierończyk (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Krzysztof Kozłowski (UWM w Olsztynie), dr hab. Andrzej Łozicki dr hab. Monika Łukasiewicz prof. dr hab. Dariusz Mikulski (UWM w Olsztynie), mgr Gao Min (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Katarzyna Ognik prof. dr hab. Ewa Sawosz dr Anna Stępniewska dr hab. Nina Strzałkowska (IGiBZ PAN w Jastrzębcu), prof. dr hab. Małgorzata Szumacher (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz (IZ-PIB w Krakowie) dr inż. Anita Zaworska - Zakrzewska (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Zenon Zduńczyk (IRZiBZ PAN w Olsztynie).
3. Osiągnięcie badawcze pt. „Antyoksydacyjne i immunostymulujące oddziaływanie zróżnicowanych poziomów i wzajemnego stosunku lizyny, argininy i metioniny w mieszankach dla indyków rzeźnych”. Nagroda KNZiA PAN za 2022 rok dla zespołu w składzie: prof. dr hab. Dariusz Mikulski (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Katarzyna Ognik (UP w Lublinie), dr hab. Paweł Konieczka (UWM w Olsztynie), dr hab. Magdalena Krauze (UP w Lublinie), dr Anna Stępniewska (UP w Lublinie), dr Ewelina Cholewińska (UP w Lublinie), dr Bartłomiej Tykałowski (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Zenon Zduńczyk (IRZiBZ PAN w Olsztynie), prof. dr hab. Jerzy Juśkiewicz (IRZiBZ PAN w Olsztynie).
4. Osiągnięcie badawcze pt. „Opracowanie wystandaryzowanej metody kriokonserwacji nasienia ryb”. Wyróżnienie KNZiA PAN za 2022 rok dla zespołu Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie: prof. dr hab. Andrzej Ciereszko, dr Sylwia Judycka, dr hab. Joanna Nynca, dr hab. Mariola Dietrich, dr hab. Daniel Źarski, mgr inż. Ewa Liszewska.
5. Podręcznik akademicki pt. „Dzikie świnie. Biologia, znaczenie w środowisku, zarządzanie populacją”. Nagroda za podręcznik akademicki za 2023 rok dla prof. dr hab. Anny Rekiel (SGGW).

Prezydium KNZiA pracowało w składzie: Przewodniczący: prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski (UP w Poznaniu), Zastępcy przewodniczącego: prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś (UWM w Olsztynie) i prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz (IZ-PIB

w Krakowie), Sekretarz Naukowy: prof. dr hab. Anna Wójcik (UWM w Olsztynie), Członkowie: prof. dr hab. Eugeniusz Grela (UP w Lublinie) i prof. dr hab. Wiesław Skrzypczak (ZUT w Szczecinie). Odbyło się 25 posiedzeń prezydium, w tym 24 online.

Do ważniejszych przedsięwzięć Komitetu w mijającej kadencji Profesor Tomasz Szwaczkowski zaliczył:

1. Opracowanie uprawnień zawodowych zootechników i rybaków – negocjacje z kierownictwem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś, prof. dr hab. Stanisław Kondracki, prof. dr hab. Adam Roman, dr Ela Sawicka, prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski, prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz, prof. dr hab. Anna Wójcik).
2. Zootechnika i rybactwo w strukturach paneli NCN – negocjacje z kierownictwem Narodowego Centrum Nauki (prof. dr hab. Emilia Bagnicka, prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś, prof. dr hab. Jan Jankowski, prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski).
3. Rekomendacja w sprawie obligatoryjnego programu nauczania przedmiotu dobrostanu zwierząt dla studentów zootechniki i kierunków pokrewnych (prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk).
4. Kampania promocyjna w zakresie dobrostanu zwierząt (prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk, prof. dr hab. Emilia Bagnicka).

Ważniejsze uchwały, stanowiska, opinie i ekspertyzy opracowane i przedstawione przez KNZiA PAN (w nawiasach podano głównych autorów przedsięwzięcia):

1. Nadanie Profesor dr hab. dr h.c. mult. Dorocie Jamroz tytułu Honorowej Przewodniczącej KNZiA (prof. dr hab. Jan Jankowski).
2. Opinia dotycząca projektu ustawy o Narodowym Programie Kopernikańskim (prof. dr hab. Jan Jankowski, prof. dr hab. Jarosław Horbańczuk, prof. dr hab. Roman Niżnikowski i prof. dr hab. Wiesław Skrzypczak).
3. Stanowisko Komitetu dotyczącego rozporządzenia MEiN w sprawie programu „Rozwój czasopism naukowych” (prof. dr hab. Maria Gapińska-Siwiek, prof. dr hab. Marek Łukaszewicz, prof. dr hab. Jerzy Wilde).
4. Stanowisko dotyczące Wniosku Lokalnych Komisji Etycznych ds. Doświadczeń na Zwierzętach skierowanego do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 1 czerwca 2020 r. (prof. dr hab. Wiesław Skrzypczak, prof. dr hab. Ewa Łukaszewicz, prof. dr hab. Jacek Skomiał).
5. Stanowisko Prezydium Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauki w sprawie projektu Ustawy o zmianie Ustawy o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych z dnia 1 sierpnia 2020 r. (prof. dr hab. Wiesław Skrzypczak).
6. Stanowisko Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk w sprawie projektu Ustawy o zmianie Ustawy o ochronie zwierząt z dnia 21 września 2020 r. przesłane Prezydentowi RP, Prezesowi Rady Ministrów oraz przewodniczącym komisji rolnictwa Senatu i Sejmu RP (prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk, prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański).
7. Stanowisko Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk w sprawie Rekomendacji EURL ECVAM popierającej produkcję przeciwciał z ograniczeniem wykorzystywania zwierząt (EURL ECVAM Recommendation on Non-Animal-Derived Antibodies) z dnia 7 grudnia 2020 r. (prof. dr hab. Krystyna Koziec).
8. Wspólna opinia Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury, Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu, Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego oraz Polskiego Towarzystwa Nauk o Zwierzętach

Laboratoryjnych PolLaSa w sprawie projektu Convention on Animal Protection for Public Health, Animal Welfare, and the Environment (prof. dr hab. Wojciech Dobicki, dr Marta Gajewska – przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Nauk o Zwierzętach Laboratoryjnych PolLaSa, prof. dr hab. Andrzej Gugolek, prof. dr hab. Stanisław Kondracki, prof. dr hab. Wojciech Nizański – przewodniczący Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN, prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski, prof. dr hab. Anna Wójcik – prezes Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego).

9. Stanowisko PAN dotyczącego prowadzenia doświadczeń na zwierzętach w Unii Europejskiej (prof. dr hab. Romuald Zabielski, - wiceprezes PAN, prof. dr hab. Wojciech Nizański – przewodniczący Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN, prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski).
10. Opinia KNZiA dotycząca projektu Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie współczynników kosztochłonności kształcenia i prowadzenia działalności naukowej (prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski).
11. Opinia ekspercka na temat planów stworzenia ekspozycji poświęconej owcy łowickiej o koniowi łowickiemu (prof. dr hab. Emilia Bagnicka).

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury był współorganizatorem oraz obejmował patronatem honorowym konferencje naukowe:

- Warsztaty Zootechniczne, Warszawa (2021, 2022, 2023).
- Kongres Zootechniki Polskiej „*Quo vadis zootechniko?*”, Warszawa (2021, 2022).
- Konferencja „Wylęgarnia”, Darłówek (2021), Karpacz (2022).
- Konferencja Naukowa „Środowisko – zwierzę – człowiek” połączona z obchodami 20-lecia czasopisma *Acta Scientiarum Polonorum Zootechnica*, Szczecin (2021).
- Międzynarodowe Seminarium Naukowo-Techniczne „Chemistry for Agriculture”, Karpacz (2021, 2022).
- Konferencja Naukowa pt. Środowisko a zdrowie i dobrostan ludzi i zwierząt”, Szczecin (2021).
- II Sympozjum Naukowe „Nauki o zwierzętach w praktyce hodowlanej i badaniach biomedycznych” (Warszawa, 2021).
- Warsztaty dla Doktorantów, Warszawa (2022, 2023, 2024).
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Studenci w Zootechnice i Akwakulturze” Warszawa (2022, 2023, 2024).
- VI Zjazd Polskiego Towarzystwa Neuroendokrynologii, Łódź (2022).
- XXV Zjazd Hydrobiologów Polskich „Hydrobiologia w epoce Antropocenu”, Łódź (2022).
- Uroczystość wręczenia prof. dr hab. dr h.c. mult. Dorocie Jamroz Dyplomu Honorowej Przewodniczącej KNZiA PAN, połączona z odsłonięciem tablicy poświęconej prof. dr. Zygmuntowi Ruszczycowi 2022, Wrocław.
- Międzynarodowy Kongres „Szanse nauk o zwierzętach – 70 lat Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, Lublin (2023).
- II Forum Hipologiczne im. Prof. Jerzego Zwolińskiego, Racot (2023).
- XLIX Sesja Komisji Żywienia Zwierząt PAN, połączona z podsumowaniem pracy zawodowej prof. dr. hab. Eugeniusza Greli (UP w Lublinie) i prof. dr. hab. Jacka Skomiała IFiZZ PAN w Jabłonninie, Lublin (2023).
- II Sympozjum „Wpływ stresu na aktywność osi mózgowo-jelitowej”, Kraków (2023).

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury był organizatorem i współorganizatorem trzech webinarium i jednego seminarium:

Temat webinarium	Prelegenci/paneliści	Moderatorzy	Współorganizatorzy
„Syntetyczna żywność science czy fiction?”, 2022	prof. dr hab. Agata Chmurzyńska (UP w Poznaniu); prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański (UP we Wrocławiu); prof. dr hab. czł. koresp. PAN Romuald Zabielski (SGGW) dr Joanna Zarzyńska (SGGW)	prof. dr hab. Wojciech Nizański (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu) prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski	Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN
Seminarium nt. Rolnictwa regeneracyjnego, 2022, Warszawa	prof. dr Thomas Elmqvist (Stockholm Resilience Center, Szwecja) prof. dr hab. Magdalena Frąc (Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie) prof. dr hab. Roman Niżnikowski (SGGW) prof. dr hab. Walenty Poczta (UP w Poznaniu) prof. dr hab. Piotr Tryjanowski (UP w Poznaniu) prof. dr hab. Romuald Zabielski (SGGW) dr Krzysztof Jażdżewski (Główny Inspektorat Weterynarii)	prof. dr hab. Mariusz Matyka (Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach) prof. dr hab. Dariusz Grzebelus (UR w Krakowie), prof. dr hab. Wojciech Nizański prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski	Komitet Nauk Agronomicznych PAN Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN
„Dobrostan zwierząt towarzyszących”, 2023	dr Katarzyna Fiszdon (SGGW w Warszawie), dr hab. Ewa Jastrzębska, prof. UWM (UWM w Olsztynie)	prof. dr hab. Bogumiła Pilarczyk (ZUT w Szczecinie)	Związek Hodowców Zwierząt i Producentów Sektora Rolno-Spożywczego VERUS.

„Ochrona gatunkowa w Polsce – współczesne wyzwania”, 2024	prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka (SGGW w Warszawie), prof. dr hab. Piotr Tryjanowski (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Wojciech Bielecki (SGGW w Warszawie)	prof. dr hab. czł. koresp. PAN Romuald Zabielski (SGGW w Warszawie) prof. dr hab. Wojciech Nizański (UP we Wrocławiu) prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski	Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN
---	--	---	---

W mijającej kadencji Komitet prowadził również działalność wydawniczą. Do najważniejszych publikacji, Przewodniczący Profesor Tomasz Szwaczkowski zaliczył jubileuszową monografię wydaną z okazji 65-lecia Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN (red. Grela E.R., Kawęcka A. Wyd. Polska Akademia Nauk, Warszawa 2022) oraz dwa raporty: Koziec K. (red.) 2022. Osiągnięcia i perspektywy rozwoju dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo. Analiza i raport. Wyd. Polskie Towarzystwo Zootechniczne im. Michała Oczapowskiego, Warszawa oraz Kondracki S. (red.) 2022. Stan edukacji zootechnicznej i rybackiej. Wyd. Polskie Towarzystwo Zootechniczne im. Michała Oczapowskiego, Warszawa.

Monografia oraz Raporty dostępne są na stronach internetowych Komitetu (<https://knz.pan.pl/>). Wydawnictwa te zostały przekazane wszystkim ośrodkom naukowym, w których realizowane są badania z zakresu zootechniki i rybactwa. Monografia została przesłana emerytowanym pracownikom naukowym – zasłużonym członkom KNZ/KNZiA w minionych kadencjach. Natomiast Raport „Osiągnięcia i perspektywy rozwoju dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo” został przekazany organom administracji rządowej i samorządowej oraz branżowym podmiotom gospodarczym a Raport „Stan edukacji zootechnicznej i rybackiej” został przekazany wszystkim ośrodkom akademickim kształcącym na kierunkach zootechnika, rybactwo i pokrewnych oraz szkołom średnim podległym Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi a także organom administracji rządowej i samorządowej.

Kolejna monografia została przygotowana przez członków Komitetu: Profesora Eugeniusza Grełę i Profesora Jacka Skomiała „Zalecenia żywieniowe i wartość pokarmowa pasz dla świń. 2020. Wydanie III uzupełnione z oprogramowaniem. Monografia została wydana przez IFiZZ PAN w Jabłonie.

Członkowie Komitetu opublikowali również artykuły z zakresu zootechniki i rybactwa:

1. Sakowski T., Bagnicka E., Friggens N., Adriaens I., De Hass Y. 2021. Odporność krowy na warunki środowiska produkcyjnego w połączeniu z efektywnością ekonomiczną i analizą zachowania wyznacza nowy kierunek w hodowli byłą mlecznego. Hodowca Bydła 12: 40-45.
2. Szwaczkowski T. 2021. Prawda i prawdopodobieństwo w naukach przyrodniczych. W: Między Edukacją a Nauką. Memoriale Liber ofiarowana Profesorowi Mirosławowi Krajewskiemu. Dobrzyńskie Towarzystwo Naukowe, Rypin (red. I. Zielińska), 489-498.
3. Krencik D., Pszczoła M., Szwaczkowski T. 2021. Europejska Federacja Zootechniczna (EAAP) – Raport 2020. Przegląd Hodowlany 2: 18-23.
4. Sakowski T., Bagnicka E. 2021. Kulisy powstania strategii od pola do stołu i jak się z nią w przyszłości będziemy mierzyć. Hodowca Bydła 9: 15-19.

5. Szwaczkowski T. 2022 65-lecie Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Kongres Zootechniki Polskiej Akademii Nauk. III Kongres Zootechniki Polskiej „*Quo vadis zootechniko?*” Monografia. Polskie Towarzystwo Zootechniczne, Warszawa, 23-30.
 6. Wilde J., Roman A. 2023. Dobrostan pszczoł w interesie nas wszystkich. Przegląd Hodowlany, 2: 1-6.
 7. Krencik D., Sakowski T., Gołębiowski M., Bagnicka E. 2023. Dobrostan krów mlecznych. Uwarunkowania prawne i środowiskowe, Cz. 1. opublikowano: 15 maja 2023, Hodowla i Chów Bydła, 2023/05; <https://holstein.pl/dobrostan-krow-mlecznych.../>.
 8. Krencik D., Sakowski T., Gołębiowski M., Bagnicka E. 2023. Dobrostan krów mlecznych. Uwarunkowania prawne i środowiskowe, Cz. 2. opublikowano: 12 czerwca 2023, Hodowla i Chów Bydła <https://holstein.pl/dobrostan-krow-mlecznych.../>.
 9. Krencik D., Sakowski T., Gołębiowski M., Bagnicka E. 2023. Dobrostan krów mlecznych, wymogi budowlane. opublikowano: 10 sierpnia 2023; Hodowla i Chów Bydła, 2023/08; <https://holstein.pl/dobrostan-krow-mlecznych-wymogi.../>.
 10. Pilarczyk B., Bagnicka E., Sakowski T., Szwaczkowski T. 2023. Dobrostan jako nowa strategia chowu, hodowli i utrzymania. Farmer.pl, opublikowano: 15-07-2023. <https://www.farmer.pl/.../dobrostan-jako-nowa-strategia>.
 11. Siwek-Gapińska M., Marchewka J. 2023. Dobrostan drobiu w Polsce – działania polskiej nauki w kierunku jego poprawy. Polskie Drobiarstwo, 2023, 9: 2-6. https://polskie-drobiarstwo.pl/docs/artykuly/SIWEK_09_23.pdf.
 12. Szpryca A., Piliszek A., Bagnicka E. 2024. Rozwój badań w dziedzinie bioinżynierii i biotechnologii. Żywność, Nauka, Technologia. (tekst złożony do publikacji).
- Ponadto, na profilu Facebook KNZiA PAN opublikowane zostały dwa artykuły:
1. Sokołowski J., Janicka K., Miareczka A., Rozempolska-Rucińska I. 2023. Koncepcja zrównoważonej presji.
 2. Rozempolska-Rucińska I., Sokołowski J., Janicka K., Pilarczyk B. 2023. Czy zawsze moda na wiedzę daje prawdziwą wiedzę?

Od początku kadencji Komitet wydaje kwartalnik „Biuletyn Informacyjny KNZA PAN”, który redagowany jest przez: dr hab. Monikę Michalczyk, prof. SGGW; dr hab. Aldonę Kawęcką, prof. IZ-PIB; prof. dr. hab. Eugeniusza Grełę; prof. dr hab. Brygidę Ślaską; prof. dr hab. Annę Wójcik; dr Elę Sawicką i prof. dr. hab. Tomasza Szwaczkowskiego. Korekta językowa i skład tekstu dokonywane jest przez dr Joannę Płużańską. Autorem projektów graficznych okładek jest mgr Patryk Grela. Kolejne edycje Biuletynu sponsorowane były przez Cargill Polska (do 2022 roku) i Związek Hodowców Zwierząt i Producentów Sektora Rolno-Spożywczego VERUS - Stowarzyszenie (w latach 2022-2024). Pierwszy numer Biuletynu Informacyjnego KNZiA PAN ukazał się w grudniu 2020 roku. Łącznie ukazało się 14 numerów kwartalnika, o łącznej objętości 417, a numer 15 jest obecnie w przygotowaniu. Bieżące informacje o pracy KNZiA publikowane są (w językach: polskim i angielskim) na stronie internetowej redagowanej przez Sekretarz Naukową prof. dr hab. Annę Wójcik. Od 2022 roku Komitet obecny jest portalu społecznościowym Facebook, redagowanym przez prof. dr hab. Bogumiłę Pilarczyk. Od 2023 roku informacje o KNZiA, dzięki zaangażowaniu prof. dr. hab. Eugeniusza Greli, dostępne są w Encyklopedii Internetowej Wikipedia.

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury współpracuje z organami administracji państwowej, stowarzyszeniami i podmiotami gospodarczymi. W skład Komitetu wchodziły dwie przedstawicielki Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

przedstawicielka Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt oraz przedstawiciel firmy paszowej Cargill Polska. Tworzyło to naturalną płaszczyznę współpracy.

Udokumentowanymi partnerami współpracy są uczelnie, instytuty i towarzystwa naukowe biorące udział we organizacji debat i konferencji naukowych.

W 2022 roku zawarta została umowa o współpracy ze Związkiem Hodowców Zwierząt i Producentów Sektora Rolno-Spożywczego VERUS - Stowarzyszenie. Prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański i prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski są uczestnikami panelu ekspertów organizowanych przez to Stowarzyszenie.

Sponsorem Nagrody KNZiA PAN jest firma Grupa Animpol sp. z o.o. Sp.Kom. w Gorzowie Wielkopolskim. Jednak współpraca ta nie ma wyłącznie charakteru komercyjnego, lecz także merytoryczny. Prezes firmy uczestniczył w dwóch posiedzeniach KNZiA. Zarysowały się możliwości współpracy z podmiotami gospodarczymi uczestniczącymi w debacie w 2023 r.

Po przedstawieniu przez Przewodniczącego KNZiA PAN, Profesora Tomasza Szwaczkowskiego Sprawozdania z kadencji 2020-2024, głos w dyskusji zabrali: prof. dr hab. Stanisław Kondracki, prof. dr hab. Eugeniusz Grela i prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz. Profesor Kondracki wyraził ogromne uznanie dla pracy Prezydium KNZiA, w tym w szczególności dla prof. dr. hab. Tomasza Szwaczkowskiego, Przewodniczącego KNZiA i prof. dr hab. Anny Wójcik, Sekretarza KNZiA. Powiedział, że kończąca się kadencja KNZiA wyróżniała się niezwykle aktywnością Komitetu, dla której trudno byłoby znaleźć porównanie w poprzednich kadencjach. W kadencji tej bardzo dużym zaangażowaniem cechowała się większość członków KNZiA. Podjęto w niej wiele inicjatyw zakończonych sukcesem oraz takich które stwarzają szanse na przyszłość. Namacalnym dokumentem aktywności Komitetu w mijającej kadencji są trzy poważne wydawnictwa. Jedno z nich podsumowuje 65 letnia historię działalności Komitetu Nauk Zootechnicznych, drugie opisuje stan, osiągnięcia i perspektywy rozwoju dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo, a trzecie jest raportem o stanie edukacji zootechnicznej i rybackiej w Polsce. Opracowania takie po raz pierwszy wykonano w Polsce, Profesor Kondracki powiedział, że jest głęboko przekonany, iż przez wiele lat stanowiąc będą one punkt odniesienia dla podobnych analiz wykonywanych w Polsce, w merytorycznym obszarze dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo.

Profesor Sylwester Świątkiewicz, przychylił się do wypowiedzi Profesora Kondrackiego oraz podziękował wszystkim Członkiniom i Członkom KNZiA PAN za cztery lata wspólnej bardzo owocnej współpracy. Profesor Eugeniusz Grela zaznaczył, że był to czas intensywnej pracy Prezydium i całego Komitetu na rzecz całego środowiska zootechnicznego i rybackiego.

Na zakończenie Przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski podziękował za udział w posiedzeniu, a przede wszystkim za ogromne zaangażowanie w całej kończącej się kadencji. Posiedzenie zakończyło się wspólna fotografią.

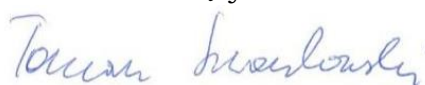
Na tym protokół zakończono.

Sekretarz Naukowy KNZiA PAN

Prof. dr hab. Anna Wójcik

Przewodniczący KNZiA PAN

Prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski

Olsztyn-Poznań, 9 maja 2024 r.